

до розвитку синдрому порушень в репродуктивній, обмінній та адаптаційних системах організму.

Метою дослідження було вивчення особливостей характеру електричної активності мозку у жінок, які завагітніли після органозберігаючого лікування передраку і початкового раку ендометрія.

Методом електроенцефалографії було обстежено 40 жінок, які завагітніли після органозберігаючого лікування передраку і початкового раку ендометрія (основна група), та 30 вагітних з необтяженим акушерським і соматичним анамнезом (контрольна група) в першому і другому триместрах вагітності.

У жінок контрольної групи в першому триместрі вагітності посилення активності ерготропних серединно-стовбурових активуючих структур мозку виявлялося збільшенням моди частоти альфа-ритму на 2 цикли, зниженням його амплітуди та індексу до 40%, збільшенням бета-активності низької амплітуди при збереженні просторового розподілу активності і нормального рисунку електроенцефалограми. В другому триместрі вагітності у жінок контрольної групи спостерігалось посилення активності трофотропних синхронізуючих утворень стовбура мозку, що знайшло відображення в збільшенні амплітуди альфа-ритму в 2 рази (до 100 мкВ), зменшенні його частоти (з 12—13 до 8—10 Гц), стертості просторового розподілу, збільшенні індексу альфа-ритму до 70%.

У пацієнток основної групи в першому та другому триместрах вагітності на електроенцефалограмах спостерігались виражені ознаки активації трофотропних синхронізуючих утворень стовбура мозку. В усіх ділянках реєструвався високоамплітудний (до 120 мкВ) гіперсинхронний альфа-ритм з загостреними вершинами частотою 8,5—10,5 Гц. Його індекс перевищував 80%. Просторовий розподіл — не виражений. Генералізовано і білатерально реєструвались спалахи тета-ритму або складної структури. В другому триместрі вагітності процеси внутрішньої синхронізації активності так посилювались, що електроенцефалограма набувала пароксизмального характеру. Зміна активності регулюючих структур центральної нервової системи корелювала з адаптивними реакціями при певному виді діяльності.

Порівняльний аналіз особливостей адаптивних реакцій на функціональні навантаження та електричної активності мозку в обстежених вагітних виявив у жінок основної групи після проведеного органозберігаючого лікування передраку і початкового раку ендометрія зміну активності структур лімбіко-ретиккулярного комплексу, що виявилось в порушенні процесів синхронізації електричної активності.

інсульту. Експерти вважають, що якщо ситуація не зміниться на краще, то кожний п'ятий мешканець України помре від інсульту, а кожен десятий — стане інвалідом внаслідок інсульту.

Проте, лише невелика частина хворих може потрапити до спеціалізованих відділень для надання термінової допомоги в межах «терапевтичних можливостей». Сьогодні постійно стоїть питання створення та функціонування реєстру інсульту, нейросудинних центрів у великих містах, обласних центрах для надання висококваліфікованої спеціалізованої допомоги хворим з гострим мозковим інсультом із залученням мультидисциплінарних бригад, спеціально підготовленим медичним персоналом для роботи з інсультними хворими (серед них — медичні сестри та молодший медперсонал). В таких центрах треба цілодобово використовувати нейровізуалізаційні методи дослідження, повинен працювати блок інтенсивної терапії, протишокова палата, інфарктне відділення, нейрохірургічна операційна.

Хоч мультидисциплінарний підхід є основою надання допомоги в інсультних центрах (відділеннях), ключову роль в них повинні відігравати неврологи, що відповідає рекомендаціям міжнародних асоціацій.

Своєчасна та адекватна допомога на догоспітальному етапі силами екстреної медичної допомоги є обов'язковою умовою ефективного лікування гострого інсульту в стаціонарі. Тому треба розробляти заходи, спрямовані на удосконалення роботи екстреної медичної допомоги (ЕМД), включаючи навчання лікарів, фельдшерів і забезпечення їх необхідною апаратурою та медикаментами.

Персонал ЕМД повинен стати складовою частиною програми допомоги хворим з гострим інсультом, оскільки це пов'язано з великим потенціалом скорочення часу догоспітального етапу і поліпшення результатів лікування інсультів згідно з правилом «час — це мозок». Інсультні бригади мають бути інтегровані до складу відділень невідкладної допомоги та центрів вторинної допомоги після інсульту (Comprehensive stroke center).

Спеціалізовані неврологічні бригади, як і кардіологічні (бригади інтенсивної терапії), відіграли значну роль у наданні допомоги хворим з інсультом на догоспітальному етапі, що підтверджує їх право на існування в сучасній структурі охорони здоров'я. Міцні контакти ЕМД та інсультної служби стаціонарів також дозволили скоротити час допомоги на догоспітальному етапі.

Описані служби треба об'єднати в систему, яка забезпечує своєчасну госпіталізацію хворих — кандидатів на проведення тромболізу в регіональні інсультні центри.

На сьогоднішньому етапі активно розглядається питання використання індикаторів якості, на виконання проекту ESO-EAST, а це значить:

- полегшення доступу пацієнта з інсультом до профільного відділення;
- вдосконалення використання принципів доказової медицини в лікуванні інсульту;
- підвищення освіченості щодо питань інсульту;
- запровадження механізмів, що поліпшують надання медичної допомоги пацієнтам з інсультом: реєстр, індикатори якості, моніторинг, сучасні протоколи;
- запровадження міжнародних та національних стратегій з профілактики інсульту.

Отже, завданнями, які стоять перед спеціалістами по боротьбі з інсультом на будь-якому рівні організації, є використання декількох підходів:

1. Збільшити кількість людей, які задіяні у боротьбі з інсультом;

УДК 616-035.1:[616.831-005]

Зозуля І. С., Зозуля А. І., Волосовець А. О.

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (м. Київ)

Деякі напрямки поліпшення надання медичної допомоги при мозковому інсульті

Мета роботи: проаналізувати сучасний стан надання медичної допомоги при мозковому інсульті та перспективи її поліпшення, впроваджуючи міжнародний досвід.

Методи дослідження: системний аналіз, бібліосемантичний, статистичний, соціологічний методи та метод експертних оцінок.

Об'єкт дослідження: система надання медичної допомоги населенню з цереброваскулярними хворобами, факторами ризику їх виникнення.

Україна належить до країн з високими показниками захворюваності, смертності та інвалідизації від мозкового

2. Задовольнити гостру потребу в підготовці лікарів, медсестер і інтервенційних радіологів для участі в мультидисциплінарних бригадах по боротьбі з інсультом, створити для цього «просвітницькі кампанії» серед населення і медичних працівників;

3. Збільшити зусилля, спрямовані на впровадження в практику кращих досягнень в лікуванні та профілактиці інсульту;

4. Створити реєстр інсультів та інсультні центри.

УДК 616.833.36-001.35-089.168

Курпа І. Ю., Сірко А. Г.

КЗ «Дніпропетровська обласна клінічна лікарня імені І. І. Мечникова», ДУ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України» (м. Дніпро)

Досвід хірургічного лікування хворих з тунельними нейропатіями верхніх кінцівок

Мета: провести аналіз результатів хірургічного лікування хворих з тунельними нейропатіями верхніх кінцівок (ТНВК).

Проведено аналіз результатів лікування 236 пацієнтів з ТНВК, які були оперовані з 2009 по 2016 рік включно. Загалом виконано 239 хірургічних втручань (236 первинних, 3 реоперації з приводу рецидиву).

Оперовано 169 жінок та 67 чоловіків. Вік хворих — від 25 до 82 років. Карпальний тунельний синдром було діагностовано у 152 хворих, кубітальний тунельний синдром — у 84 хворих. До операції всім хворим проведено електронейроміографічне дослідження для визначення ступеня ураження серединного та ліктьового нерва. Всім хворим з метою виключення вертеброгенної патології та дискогенних радикулопатій проводили МРТ шийного відділу хребта.

За давністю захворювання хворі розподілились так: до 3 місяців з часу появи первинних симптомів — 89 (37,7 %) хворих, від 3 до 6 місяців — 82 (34,7 %), від 6 до 12 місяців — 63 (26,7 %), понад 12 місяців — 2 (0,8 %) хворих.

Операція полягала у невролізі та декомпресії відповідного нерва.

Усім хворим під час хірургічного втручання проводили міжфасцикулярну гідробіопрепаровку з кортикостероїдом. Це виконують для внутрішнього невролізу фасцикул та зменшення явищ набряку у післяопераційному періоді. Оцінювання результатів лікування проводили в ранньому (перші 10 днів) та віддаленому періодах після операції. При синдромі карпального каналу оцінювали вираженість больового синдрому та функцію серединного нерва. При синдромі кубітального каналу оцінювали чутливість в зоні іннервації та функцію ліктьового нерва.

Зникнення больового синдрому в ранньому післяопераційному періоді відзначено у 101 (66,4 %) хворого з карпальним тунельним синдромом, зменшення інтенсивності больового синдрому — у 45 (29,6 %), поліпшення чутливості в зоні іннервації серединного нерва на кісті — у 61 (40,1 %) хворого. Не було виявлено змін після хірургічного втручання у 6 (3,9 %) пацієнтів.

Під час аналізу віддалених результатів хірургічного лікування хворих з карпальним тунельним синдромом отримані такі результати: повне відновлення функції серединного нерва — у 30 (19,7 %) хворих, добре відновлення — у 71 (46,7 %) хворих, задовільне — у 45 (29,6 %), відсутність ефекту від операції відзначено у 3 хворих (1,9 %). Повторно з приводу рецидиву синдрому карпального каналу оперовані 2 (1,3 %) хворих.

У хворих з кубітальним тунельним синдромом в ранньому післяопераційному періоді відзначали поліпшення в зоні

іннервації ліктьового нерва на кісті у 43 (51,2 %) хворих, поліпшення рухів у 4, 5 пальцях кісті — у 35 (41,6 %) хворих. У 6 (7,1 %) пацієнтів стан залишився без змін.

Під час аналізу віддалених результатів встановлено, що повне відновлення функції ліктьового нерва відбулося у 20 (23,8 %) хворих, добре відновлення — у 45 (53,6 %), задовільне — у 18 (21,4 %) хворих. Ефект від операції був відсутній у 1 (1,2 %) хворого з кубітальним тунельним синдромом, якому довелося виконати реоперацію.

Хірургічне лікування ТНВК — високоєфективний і безпечний метод лікування.

Найкращі результати хірургічного лікування в найближчому та віддаленому періодах отримано у групі пацієнтів, яких оперували в строк від 1 до 3 місяців від початку захворювання, до появи симптомів випадіння функції нерва.

УДК 616.831-005.1-036.22

Коленко О. І.

Оценка динамики стационарной летальности среди пациентов с мозговым инсультом

Одним из направлений наших постоянных научных исследований является мониторинг основных показателей, дающих представление о качестве оказания медицинской помощи жителям города с острыми нарушениями мозгового кровообращения (ОНМК). Несмотря на прогресс современной медицинской науки, инсульты остаются основной причиной инвалидизации и смертности населения Украины.

Целью текущего исследования было сравнение показателей стационарной летальности, причин неблагоприятного исхода лечения в условиях неврологического отделения, оказывающего медицинскую помощь пациентам с ОНМК.

Для решения поставленной задачи были проанализированы данные о пациентах, умерших в наблюдаемом сосудистом отделении от мозговых инсультов с февраля 2015 г. по февраль 2016 г. Была дана оценка медицинской документации, а также использованы результаты собственных наблюдений. Для сравнения использовали данные проведенных ранее исследований.

Следует отметить, что в последние пять лет в городе функционируют два неврологических отделения, оказывающие неотложную помощь больным с сосудистой патологией ЦНС, что, несомненно, сделало более доступным квалифицированное лечение и улучшило показатели госпитализации в целом. В профильных лечебно-профилактических заведениях доступны и работают 2 компьютерных и 2 магнитно-резонансных томографа. Благодаря этому факту, большинству людей с инсультом, смогли своевременно поставить клинический диагноз.

Показатели летальности в неврологическом отделении остаются на протяжении последних лет относительно стабильными. Почти 31 % всех пациентов сосудистого отделения госпитализированы в тяжелом состоянии. За годы наблюдений практически не изменился процент поздних госпитализаций. Причины этого явления остаются прежними — недостаточная информированность и слабый интерес к проблемам здоровья у населения в целом. Около трети отсроченных госпитализаций происходит по вине медицинских работников первичного звена оказания помощи.

Факторами, определяющими исход мозговых инсультов, остаются осложнения острейшего и острого периода заболевания. Сохраняется высокая летальность от ишемических нарушений кровообращения. Соотношение инфарктов и внутримозговых кровоизлияний составляет 1:1,5.